

**Закон «Про академічну доброчесність»
Система забезпечення якості освітньої діяльності.
Зміни до законодавчих актів.**

ВЗЯОД

ЗАКОН УКРАЇНИ № 4742-IX «ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ» від 18.12.2025 року

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text>

Набрав чинності з 1 лютого 2026 року.
Введено в дію з 31 липня 2026 року.

Розділ І.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 3. Законодавство, що регулює питання забезпечення академічної доброчесності.

1. Законодавство, що регулює питання забезпечення академічної доброчесності, ґрунтується на Конституції України і складається з цього Закону, законів України "Про освіту", "Про вищу освіту", "Про фахову передвищу освіту", "Про професійну освіту", "Про повну загальну середню освіту", "Про дошкільну освіту", "Про позашкільну освіту", "Про наукову і науково-технічну діяльність", інших законів України та актів законодавства, прийнятих на їх виконання, міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана в установленому порядку.

ВЗЯОД

щодо Розділу VI. ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

Пункт 3. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

КОДЕКС ЗАКОНІВ ПРО ПРАЦЮ

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>

Редакція від 31.07.2026, підстава - [4742-ІХ Пункт 7 ч. 1 ст. 41](#)

у статті 41 Кодексу законів про працю України (Відомості Верховної Ради УРСР, 1971 р., додаток до № 50, ст. 375):

частину першу доповнити пунктом 7 такого змісту:

"7) вчинення педагогічним, науково-педагогічним, науковим працівником порушення академічної доброчесності у випадках, визначених законом";

у частині третій цифри "4-5" замінити цифрами "4-5, 7 ".

Кодекс законів про працю України (КЗпП) дозволяє звільнити працівника за вчинення педагогічним, науково-педагогічним, науковим працівником порушення академічної доброчесності у випадках, визначених законом. Зміни внесені Законом України [від 18.12.2025 №4742-ІХ](#) «Про академічну доброчесність»

Закон №4742 передбачає можливість звільнення, зокрема, за:

- відчуження авторства – [ст. 23 Закону №4742](#);
- академічний плагіат унаслідок відчуження авторства – [ст. 24 Закону №4742](#);
- приписування авторства – [ст. 25 Закону №4742](#);
- фабрикацію – [ст. 27 Закону №4742](#);
- фальсифікацію – [ст. 28 Закону №4742](#).

ВЗАОД

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО НАУКОВУ І НАУКОВО-ТЕХНІЧНУ ЕКСПЕРТИЗУ»

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/51/95-%D0%B2%D1%80#Text>

Редакція від 31.07.2026, підстава - [4742-IX](#)

абзац п'ятий статті 3 викласти в такій редакції:

"відповідальність за дотримання академічної доброчесності під час проведення експертизи, достовірність і повноту аналізу, обґрунтованість рекомендацій експертизи";

статтю 7 доповнити новою частиною такого змісту:

"За порушення академічної доброчесності під час проведення наукової, науково-технічної експертизи фізичні особи, які на постійній або професійній основі здійснюють діяльність, пов'язану з наданням експертних послуг, позбавляються права на проведення наукової, науково-технічної експертизи на строк від одного до трьох років у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері наукової, науково-технічної діяльності";

частину другу статті 19 виключити;

абзац шостий частини другої статті 20 викласти в такій редакції:

"забезпечувати дотримання цінностей, принципів і правил академічної доброчесності, вимог щодо захисту права інтелектуальної власності стосовно об'єктів експертизи та матеріалів, наданих для підготовки експертних висновків";

частину восьму статті 21 доповнити новим абзацом такого змісту:

"дотримуватися цінностей, принципів і правил академічної доброчесності";

ВЗАОД

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО РЕКЛАМУ»

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/270/96-%D0%B2%D1%80#top>

Редакція від 31.07.2026, підстава - [4742-IX](#)

частину першу статті 8 доповнити пунктом 16 такого змісту:

"16) рекламувати послуги із створення (написання, виготовлення тощо) академічних творів або їхніх частин, послуги, що передбачають відчуження, приписування авторства або інші порушення академічної доброчесності, визначені законом";

ВЗАОД

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО МОБІЛІЗАЦІЙНУ ПІДГОТОВКУ ТА МОБІЛІЗАЦІЮ»

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3543-12#Text>

Редакція від 31.07.2026, підстава - [4742-IX](#)

пункт 2 частини третьої статті 23 цифри і слова "0,75 ставки" замінити цифрами і словами "0,75 ставки, члени Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, працівники його секретаріату, які мають науковий ступінь та працюють у Національному агентстві із забезпечення якості вищої освіти за основним місцем роботи на умовах повної зайнятості";

ВЗАОД

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ВИЩУ ОСВІТУ»

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

Чинна редакція Закону «Про вищу освіту» від **31.07.2026**, підстава - [4742-IX](#)

Розділ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Основні терміни та їх визначення

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

1) автономія закладу вищої освіти - самостійність, незалежність і відповідальність закладу вищої освіти у прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, наукових досліджень, внутрішнього управління, економічної та іншої діяльності, самостійного добору і розстановки кадрів у межах, встановлених цим Законом;

{Пункт 1¹ частини першої статті 1 виключено на підставі Закону [№ 4742-IX від 18.12.2025](#)}

Стаття 2. Законодавство України про вищу освіту

1. Законодавство України про вищу освіту базується на [Конституції України](#) і складається із законів України ["Про освіту"](#), ["Про академічну доброчесність"](#), ["Про наукову і науково-технічну діяльність"](#), цього Закону та інших нормативно-правових актів, міжнародних договорів України, укладених в установленому законом порядку.

{Частина перша статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 4742-IX від 18.12.2025](#)}

Стаття 3. Державна політика у сфері вищої освіти

2. Державна політика у сфері вищої освіти ґрунтується на принципах:

1) сприяння сталому розвитку суспільства шляхом підготовки конкурентоспроможного людського капіталу та створення умов для освіти протягом життя;

1¹) сприяння утвердженню української національної та громадянської ідентичності, вихованню патріотизму, формуванню оборонної свідомості;

{Частину другу статті 3 доповнено пунктом 1¹ згідно із Законом [№ 2834-IX від 13.12.2022](#)}

1²) сприяння формуванню та утвердженню культури академічної доброчесності;

{Частину другу статті 3 доповнено пунктом 1² згідно із Законом [№ 4742-IX від 18.12.2025](#)}

ВЗАОД

Розділ II

РІВНІ, СТУПЕНІ ТА КВАЛІФІКАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Стаття 6. Атестація здобувачів вищої освіти

6. До захисту допускається дисертація, виконана здобувачем ступеня доктора філософії самостійно. Виявлення в поданій до захисту дисертації фактів академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації є підставою для відмови у присудженні ступеня доктора філософії.

Встановлення наявності академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації у захищеній здобувачем дисертації є підставою для припинення дії рішення разової спеціалізованої вченої ради про присудження йому ступеня доктора філософії та видачу відповідного диплома.

{Абзац другий частини шостої статті 6 в редакції Закону [№ 4742-IX від 18.12.2025](#)}

У разі встановлення відповідно до законодавства наявності у дисертації здобувача ступеня доктора філософії академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації та/або порушення встановленої законодавством процедури захисту дисертації дія рішення разової спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії припиняється закладом вищої освіти чи науковою установою, в якому (якій) вона була утворена, або Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

{Абзац третій частини шостої статті 6 в редакції Законів [№ 4017-IX від 10.10.2024](#), [№ 4742-IX від 18.12.2025](#)}

Якщо у дисертації, захищеній здобувачем ступеня доктора філософії, відповідно до законодавства встановлено наявність академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації, науковий керівник такого здобувача позбавляється права участі у підготовці та атестації здобувачів ступеня доктора філософії строком на два роки, голова та члени разової спеціалізованої вченої ради, в якій відбувся захист цієї дисертації, та офіційні опоненти, які надали позитивні висновки на дисертацію, позбавляються права участі в атестації здобувачів ступеня доктора філософії строком на два роки, а заклад вищої освіти чи наукова установа позбавляється права утворювати разову спеціалізовану вчену раду за відповідною спеціальністю строком на один рік, крім випадку припинення дії рішення разової спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії закладом вищої освіти чи науковою установою.

{Абзац четвертий частини шостої статті 6 в редакції Закону [№ 4742-IX від 18.12.2025](#)}

{Частина шоста статті 6 в редакції Закону [№ 1369-IX від 30.03.2021](#)}

ВЗЯОД

Розділ V

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Стаття 16. Система забезпечення якості вищої освіти

2. Система забезпечення закладами вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) передбачає здійснення таких процедур і заходів:

8) забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладів вищої освіти та здобувачами вищої освіти;

{Пункт 8 частини другої статті 16 в редакції Закону [№ 2145-VIII від 05.09.2017](#); із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 4742-IX від 18.12.2025](#)}

Розділ VI

ЗАКЛАДИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Стаття 32. Принципи діяльності, основні права та обов'язки закладу вищої освіти

3. Заклади вищої освіти зобов'язані:

1) мати внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти, що відповідає вимогам, визначеним цим Законом та Законом України "Про академічну доброчесність";

{Пункт 1 частини третьої статті 32 в редакції Закону [№ 4742-IX від 18.12.2025](#)}

2) вживати заходів, у тому числі шляхом запровадження відповідних новітніх технологій, для запобігання та виявлення фактів порушення академічної доброчесності учасниками освітнього процесу;

{Пункт 2 частини третьої статті 32 в редакції Законів [№ 392-IX від 18.12.2019](#), [№ 4742-IX від 18.12.2025](#)}

ВЗАОД

Розділ Х

УЧАСНИКИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Стаття 54. Вчені звання наукових і науково-педагогічних працівників

4. Вчене звання професора, доцента, старшого дослідника присвоює вчена рада закладу вищої освіти (вчена рада структурного підрозділу). Право присвоєння вченого звання професора та старшого дослідника надається також вченим (науково-технічним) радам наукових установ. Рішення відповідних вчених рад затверджує атестаційна колегія центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки у [порядку](#), встановленому Кабінетом Міністрів України.

У випадках та в порядку, визначених [Законом України](#) "Про академічну доброчесність", особа може бути позбавлена вченого звання.

{Частина четверту статті 54 доповнено новим абзацом згідно із Законом [№ 4742-IX від 18.12.2025](#)}

Стаття 58. Обов'язки науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників

3¹) дотримуватися в освітньому процесі та науковій (творчій) діяльності цінностей, принципів і правил академічної доброчесності та забезпечувати їх дотримання здобувачами вищої освіти;

{Статтю 58 доповнено пунктом 3¹ згідно із Законом [№ 2145-VIII від 05.09.2017](#); в редакції Закону [№ 4742-IX від 18.12.2025](#)}

Стаття 63. Обов'язки осіб, які навчаються у закладах вищої освіти

1. Особи, які навчаються у закладах вищої освіти, зобов'язані:

1) дотримуватися вимог законодавства, статуту та правил внутрішнього розпорядку закладу вищої освіти;

1¹) дотримуватися цінностей, принципів і правил академічної доброчесності;

{Частина першу статті 63 доповнено пунктом 1¹ згідно із Законом [№ 4742-IX від 18.12.2025](#)}

3) виконувати вимоги індивідуального навчального плану та досягати визначених освітньою програмою результатів навчання.

{Пункт 3 частини першої статті 63 в редакції Закону [№ 2145-VIII від 05.09.2017](#); із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 3642-IX від 23.04.2024](#); в редакції Закону [№ 4742-IX від 18.12.2025](#)}

ВЗЯОД

Розділ XI

НАУКОВА, НАУКОВО-ТЕХНІЧНА, МИСТЕЦЬКА ТА ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Стаття 69. Права інтелектуальної власності та їх захист

{Частину шосту статті 69 виключено на підставі Закону [№ 4742-IX від 18.12.2025](#)}

ВЗЯОД

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО НАУКОВУ, НАУКОВО-ТЕХНІЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ»

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>

Редакція від 31.07.2026, підстава - [4742-IX](#)

у частині першій статті 3 слова "цього Закону" замінити словами "цього Закону, Закону України "Про академічну доброчесність";

статтю 7 доповнити частиною вісімнадцятою такого змісту:

"18. Наукова установа зобов'язана розробити та забезпечити ефективне функціонування внутрішньої системи забезпечення академічної доброчесності відповідно до вимог, визначених цим Законом та Законом України "Про академічну доброчесність";

частину сьому статті 20 доповнити пунктом 12-1 такого змісту:

"12-1) надання рекомендацій Національній академії наук України, національним галузевим академіям наук України, науковим установам щодо дотримання цінностей, принципів і правил академічної доброчесності";

у статті 28-1:

друге речення частини п'ятої викласти в такій редакції: "Встановлення відповідно до законодавства в поданих до захисту дисертації або наукових публікаціях фактів академічного плагиату, фабрикації, фальсифікації є підставою для прийняття спеціалізованою вченою радою рішення про відмову у присудженні наукового ступеня доктора наук";

частини шосту і сьому виключити;

частину першу статті 50 доповнити пунктом 5 такого змісту:

"5) дотримання цінностей, принципів і правил академічної доброчесності";

в абзаці шостому пункту 5 частини першої статті 53 слова "Положення про дотримання принципів" замінити словами "Положення про дотримання цінностей, принципів і правил академічної доброчесності, принципів";

в абзаці п'ятому пункту 1 частини четвертої статті 54 слова "Положення про дотримання принципів" замінити словами "Положення про дотримання цінностей, принципів і правил академічної доброчесності, принципів";

ВЗЯОД

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОСВІТУ»

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

Редакція від 31.07.2026, підстава - [4742-IX](#)

абзац четвертий частини третьої статті 41 після слова "оцінювання" доповнити словами "результатів навчання";

статтю 42 викласти в такій редакції:

"Стаття 42. Академічна доброчесність

1. Кожний учасник освітнього процесу зобов'язаний у своїй діяльності дотримуватися цінностей, принципів і правил академічної доброчесності.

2. Цінності, принципи і правила академічної доброчесності, засади її забезпечення, види порушень академічної доброчесності та заходи реагування на порушення академічної доброчесності визначаються Законом України "Про академічну доброчесність", спеціальними законами та внутрішніми актами закладу освіти, наукової установи";

у статті 53:

абзац п'ятий частини першої викласти в такій редакції:

"доброчесне оцінювання результатів навчання";

у частині третій:

абзац другий викласти в такій редакції:

"виконувати вимоги освітньої програми та індивідуального навчального плану (за наявності), досягти результатів навчання, передбачених освітньою програмою");

після абзацу другого доповнити новим абзацом такого змісту:

"дотримуватися цінностей, принципів і правил академічної доброчесності".

У зв'язку з цим абзаци третій - шостий вважати відповідно абзацами четвертим - сьомим;

ВЗЯОД

у статті 54:

в абзаці десятому частини першої слова "справедливе та об'єктивне" замінити словом "доброчесне";
частину другу після абзацу одинадцятого доповнити новим абзацом такого змісту:

"стимулювати і забезпечувати розвиток творчості, критичного та креативного мислення у здобувачів освіти".

У зв'язку з цим абзаци дванадцятий - вісімнадцятий вважати відповідно абзацами тринадцятим - дев'ятнадцятим;

абзац другий частини третьої статті 75 виключити;

ВЗЯОД

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО АВТОРСЬКЕ ПРАВО І СУМІЖНІ ПРАВА»

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>

Редакція від 31.07.2026, підстава - [4742-IX](#)

статтю 3 доповнити частиною п'ятою такого змісту:

"5. Дія цього Закону не поширюється на відносини щодо застосування заходів реагування на порушення академічної доброчесності";

пункт 2 частини першої статті 11 після слів "використання твору" доповнити словами "(крім оприлюднення академічного твору)".

ВЗАОД

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

<https://www.youtube.com/watch?v=yuqApSpEoFc&t=2s>